

Todistukset ammatillisessa koulutuksessa -webinaari 15.5.2020 klo 9-10

Vastaukset etukäteen tulleisiin kysymyksiin

Ammatillisen koulutuksessa annettaviin todistuksiin liittyvät ohjeet ja vastaukset kysymyksiin löytyvät seuraavista osoitteista:

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/osaamisen-arviointi-ammattillisessa-koulutuksessa>

<https://www.oph.fi/fi/usein-kysyttya?sector%5BAmmatillinen%20koulutus%5D=Ammatillinen%20koulutus>

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/selaus/kooste/ammattilinenkoulutus?hakutyyppi=oppaat>

Miten painotettu keskiarvo lasketaan silloin, kun opiskelijan suorittamien osaamispisteiden yhteismäärä ylittää 180 osp eli hänelle kertyy yhteensä 195 osp? Kyseessä ei kuitenkaan ole ylimääräisestä tutkinnon osasta, vaan pistemäärä kertyy sen takia, että valinnaisissa tutkinnon osissa ei ole sen laajuista tutkinnon osaa, joka mahdollistaisi 180 osp:n kertymisen, vaan valitsemalla minkä vaan valinnaisen ammatillisen tutkinnon osan osp-määrä ylittää 180 osp. Millainen laskukaava tästä pitää tehdä? Opintosihteerit tarvitsevat selkeän kaavion, jotta osaavat laskea sen, vaikka unissaan.

Diat 7 ja 17-19. Keskiarvo lasketaan 180 ospin mukaan tutkintotodistuksessa ja suoritettujen tutkinnon osien laajuuden mukaan todistuksessa suoritetuista tutkinnon osista. 1) Tutkintotodistuksessa tarvittava vähennys tehdään siitä pakollisesta tai valinnaisesta ammatillisen tutkinnon osasta tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueesta, jonka arvosana on matalin. 2) Jos todistuksessa on hyväksytyt -arvosana (tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta tai siirtymäajalla suoritettavassa tutkinnossa vapaasti valittava tutkinnon osa), niin sen tutkinnon osan laajuus vähennetään 180 ospin laajuudesta.

Voiko painotetun keskiarvon jättää pois, kun kyseessä on todistus suoritetuista tutkinnon osista? Keskiarvoa ei siirretä KOSKI-palveluun silloin kun opiskelijan tavoitteena on tehdä tutkinnon osia. Sitä ei liene myöskään käytetä AMK-opiskelijavalinnoissa. Eikö sen siis voisi jättää pois?

Painotettu keskiarvo merkitään todistukseen suoritetuista tutkinnon osista. Tästä säädetään ammatillisen koulutuksen asetuksessa (673/2017, 14 § 1 mom) ja Opetushallituksen todistusmääräyksessä (OPH-54-2018).

Nykyinen todistusmääräys ei tunne termiä NQF taso 4. Millainen lause tästä pitäisi tehdä todistuksen takasivulle? Kyseinen termi oli esillä 14.2. järjestetyssä todistuswebinaarissa.

Tutkinnon taso

Kansallinen tutkintojen viitekehys 4

Eurooppalainen tutkintojen viitekehys 4

Keskiarvon laskenta on epäselvä. Miten ja kuka päättää, mikä 180 osp:n ylittävä opinto jätetään huomioimatta? Miksi kaikkea ei voi huomioida osaamispisteiden mukaisesti? Miksi todistuksessa tutkinnon osan suorittamisesta pitää olla keskiarvo?

Diat 7 ja 17-19. Tutkintotodistuksessa ei voi olla ylimääräisiä tutkinnon osia, esim. 180 osp + 20 osp. Painotetun keskiarvon merkitsemisestä tutkintotodistukseen ja todistukseen suoritetuista tutkinnon osista säädetään ammatillisen koulutuksen asetuksessa (673/2017, 14 § 1 mom) ja Opetushallituksen todistusmääräyksessä (OPH-54-2018).

Minkälainen todistus annetaan henkilölle, jolla aikaisempi lähihoitajatutkinto (valmistunut vanhojen tutkinnon perusteiden mukaan) ja nyt haluaa opiskella toisen osaamisalan?

Ammatillisen koulutuksen reformin yhteydessä ovat myös tutkinnot uudistuneet. Perustutkinnot rakentuvat eri tavalla kuin aiemmin.

Tutkinnon muodostumisesta sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa (OPH-2629-2017) määrätään: ”Osaamisaloihin sisältyy neljä pakollista tutkinnon osaa, joista kaksi ensimmäistä pakollista tutkinnon osaa Kasvun ja osallisuuden edistäminen sekä Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen on muissa paitsi Perustason ensihoidon osaamisalassa, jossa pakolliset tutkinnon osat ovat Terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen. Ensin mainitut kaksi pakollista tutkinnon osaa tulee suorittaa hyväksytysti näytöissä ennen kahden muun osaamisalaan sisältyvän pakollisen tutkinnon osan näyttöjä.”

Aiemmin lähihoitajaksi valmistuneen henkilön on mahdollista suorittaa vain osaamisalan ammatilliset tutkinnon osat, ja saada todistus näiden tutkinnon osien suorittamisesta. Tällöin opiskelija ei saa tutkintotodistusta vaan todistuksen tutkinnon osien suorittamisesta. Tutkinnon muodostumissääntö (pakollisten tutkinnon osien suorittamisjärjestys) koskee myös tätä tilannetta. Aiemmin osoitettu osaaminen otetaan huomioon henkilökohtaistamisprosessissa.

Todistusmerkintöjen osalta toimitaan seuraavalla tavalla.

- 1) opiskelijan aiemmin suorittamat sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteiden (79/011/2014) mukaiset tutkinnon osat (kasvun tukeminen ja ohjaus; hoito ja huolenpito; kuntoutuksen tukeminen) tunnustetaan sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteiden (OPH-2629-2017) mukaisiin tutkinnon osiin (kasvun ja osallisuuden edistäminen; hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen), mikäli opiskelijan ammattitaito on ajantasaista.
- 2) opiskelija suorittaa hyväksytysti osaamisalan kaksi muuta pakollista tutkinnon osaa
- 3) opiskelijalle annetaan todistus suoritetuista tutkinnon osista Opetushallituksen määräyksen Oph-54-2018 mukaisesti, johon merkitään osaamisalan neljä pakollista tutkinnon osaa
- 4) arviointiasteikko on kaikissa tutkinnon osissa viisiportainen
- 5) viittauksia tunnustamiseen ei merkitä todistukseen
- 6) uutta osaamisalaa ei merkitä todistukseen
- 7) jos opiskelija haluaa uuden tutkintotodistuksen sosiaali- ja terveysalan perustutkinnosta (OPH-2629-2017), johon on merkitty uusi osaamisala, hänen tulee suorittaa valinnaisen tutkinnon osan 15 osp ja yhteiset tutkinnon osat 35 osp.

Painotetun keskiarvon laskentaan yhdenmukaiset ohjeet, jotka ei jätä tulkinnanvaraa. Nyt eri koulutuksen järjestäjät laskevat miten itse tulkitsevat ja opiskelijat näin eriarvoisessa asemassa todistusvalinnoissa. Selkeää ohjetta ei myöskään löydy mistään. Eli, rautalangasta väännettynä ohje painotetun keskiarvon laskentaan ja sen logiikkaan.

Diat 7 ja 17-19. Keskiarvo lasketaan 180 ospin mukaan tutkintotodistuksessa ja suoritettujen tutkinnon osien laajuuden mukaan todistuksessa suoritetuista tutkinnon osista. 1) Tutkintotodistuksessa tarvittava vähennys tehdään siitä pakollisesta tai valinnaisesta ammatillisen tutkinnon osasta tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueesta, jonka arvosana on matalin. 2) Jos todistuksessa on hyväksytty -arvosana (tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta tai siirtymäajalla suoritettavassa tutkinnossa vapaasti valittava tutkinnon osa), niin sen tutkinnon osan laajuus vähennetään 180 ospin laajuudesta.

Osatutkintotodistuksien takasivujen tekstit
Opetushallituksen todistuspääräys (OPH-54-2018, sivut 4-5): Todistuksen lisätietoihin merkitään, että tutkintotodistus annetaan sen jälkeen, kun kaikki kyseisen tutkinnon perusteiden mukaiset tutkinnon osat on suoritettu. Todistus päivätään aina antopäivän mukaan. Lisäksi todistuksesta tulee käydä ilmi tutkintotodistukseen merkittävät tiedot kuten kohdassa 1.1 on määrätty. Koska vain koko tutkinnon suorittaminen antaa jatko-opintokelpoisuuden ammattikorkeakouluihin ja yliopistoihin, jatko-opintokelpoisuutta ei merkitä todistukseen suoritetuista tutkinnon osista.
Painotetun keskiarvon laskeminen: tarkat ohjeet. Esim. jos menee yli 180 ospin, mistä voidaan vähentää keskiarvoon vaikuttavia osaamispisteitä. Voiko vähentää pakollisista?
Dia 7
Tunnustettu tutkinnon osa: Mikä todistuksella (/Koskessa) pitäisi näkyä alkuperäisenä laajuutena, jos osaamista tunnustetaan näyttötutkinnosta? Niissä ei ole laajuutta. Pitääkö laajuuden todella näkyä tyhjänä ja vain lisätietoviitteessä näkyisi se laskennallinen laajuus, joka tutkinnon osalla on nykyisessä tutkinnossa (usein 15 osp)? Kosken ohjeistus asiasta löytyy täältä: https://confluence.csc.fi/pages/viewpage.action?pageId=94577790#Ammatillistenperustutkintojenosasuoritukset-Tutkinnonosientiedotjalis%C3%A4tiedot-Muulis%C3%A4tieto
Tunnustetuissa tutkinnon osissa ei ole KOSKI-tietomallissa alkuperäistä laajuutta, vaan sen tunnustettavan tutkinnon osan laajuus. Markku ja Tuija voivat tarkentaa tätä, mutta tunnustamisessa ei liene olennaista tunnustettavan osaamisen menneisyyteen sijoittuva kvantifiointi vaan se, että onko opiskelijalla tarpeeksi osaamista ko. tutkinnon osan tunnustamiseksi. Tuija ja Markku: Todistukseen merkitään aina todellinen tutkinnon osan laajuus, joka voi olla erilainen kuin laskennallinen laajuus. Jos näyttötutkintona suoritettulla tutkinnon osalla ei ole laajuutta, niin sen tilalle merkitään todistuksen kohtaan tutkinnon osa toisesta tutkinnosta ao. tutkinnon osan laskennallinen laajuus. Koulutuksen järjestäjän ei tarvitse määrittellä tässä tilanteessa osaamispisteitä kyseiselle tutkinnon osalle. Viittausmerkintä ja siihen laskennallinen laajuus merkitään normaaliin tapaan todistuksen lisätietoihin.
Painotetun keskiarvon laskeminen: Laskemisesta ja erilaisista ohjeistuksista on ollut aivan liikaa vaivaa. Ohjeistusta pitäisi selkeyttää. Kysymys kuuluu: mistä löytyy viimeisin varmistettu ohjeistus painotetun keskiarvon laskemiseen?
Diat 7 ja 17-19
Onko mahdollista saada todistuksiin liittyvät todistuspääräystä täydentävät ohjeistukset jollekin verkkosivulle näkyviin? Olisi hyvä, jos uusin tieto löytyisi aina yhdestä paikasta viranomaisen sivuilta. Tämä vähentäisi epävarmuutta siitä, miten tulee toimia, eikä tarvitsisi olla kuulopuheiden varassa, joita sitten täytyy varmistaa OPH:sta.
Opetushallituksen todistuspääräys (OPH-54-2018) on uudistettavana, jonka jälkeen myös Opetushallituksen verkkosivuilla ja ePerusteissa oleva ohjeistus uusitaan. Webinaareja järjestetään jatkossakin säännöllisesti.

Onko todistuksen päiväys viimeisen näytön arviointipäivä, 14 vrk siitä (aikaa pyytää arvioinnin tarkistamista) vai joku muu suunniteltu valmistuspäiväys?

Koulutuksen järjestäjä suunnittelee todistuksen antamisprosessin omalla sisäisellä ohjeellaan. Tässä yhteydessä on hyvä muistaa seuraavat asiat:

- 1) Henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan merkitty näytön ajankohta (alkamis- ja päättymispäivämäärä) on eri asia kuin se päivämäärä, jolloin tehdään viimeisen tavoitteen mukaisen tutkinnon osan arviointipäätös, päätös viedään opintohallintojärjestelmään ja josta se siirtyy Koski-tietovarantoon.
- 2) Arvioinnin tarkistamisen prosessi ja säädetty enimmäisaika ja todistuksen antamisprosessi ovat eri asioita. Opiskelijalla on aina oikeus hakea arvioinnin tarkistamista lainsäädännön enimmäisaikojen puitteissa riippumatta siitä, onko todistus annettu vai ei.
- 3) Todistuksen voi antaa heti kun se on valmis. Todistus päivätään yleensä allekirjoituspäivälle. Useat koulutuksen järjestäjät ovat kuitenkin laatineet todistuksen antamiselle aikataulun (esim. joka kuukauden 1. ja 15. päivä), joka on myös opiskelijoiden tiedossa
- 4) Koski-tietovarantoon vietyjä tietoja voidaan muuttaa jälkepäin, mikäli todistustiedot muuttuvat. Sama tilanne voi tulla eteen arvosanan korottamisessa
- 5) Rahoituksen laskenta ohjeistaa, että sille ajalle, kun osaamista ei tämän todistuksen antamisprosessin aikana hankita, siirretään Koskeen 0% osa-aikaisuusjakso. Valmistuspäivälle ei tarvitse erikseen merkitä 100% osa-aikaisuusjaksoa yhdelle päivälle, sillä rahoituksen laskenta tulkitsee valmistuspäivän 100% läsnäolopäiväksi riippumatta siitä, jos ko. päivälle osuu osa-aikaisuusjakso jollain muulla läsnäoloprosentilla.

MITEN MERKITÄÄN TODISTUKSEEN JA MIELELLÄÄN PIENTÄ POHDIKSELUA KÄYTÄNNÖN ESIMERKEIN.

Ammattitaitovaatimuksista ja osaamistavoitteista poikkeamisella tarkoitetaan järjestelyjä, joissa ammatillisen perustutkinnon suorittajan ei tarvitse osoittaa jotakin tutkinnon perusteiden edellyttämää osaamista. Poikkeaminen on mahdollista siinä tapauksessa, että tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet ovat joko olosuhteiden tai opiskelijan aiemman osaamisen kannalta joiltakin osin opiskelijalle kohtuuttomia. Poikkeaminen on mahdollista myös silloin, jos se on perusteltua opiskelijan vammaan tai terveydentilaan liittyvistä syistä. Poikkeaminen on mahdollista ainoastaan ammatillisissa perustutkinnoissa, ei ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa.

Diat 5-6 ja 7-9

OPH:ssa on nähty hyväksi jättää kirjoittamatta todistusmallia. Voisitteko vielä harkita, että kirjaisitte, millaisia todistuksia lopulta kirjoitetaan? Edellinen malli oli hyvä ja sen mukaan oli helppo tuottaa erilaisia virallisia dokumentteja.

Asiaa harkitaan sen jälkeen, kun uusi Opetushallituksen todistusmääräys on annettu.

Miten viitetiedot merkitään - aiemmasta tutkinnoista tunnustettuihin tai aiempia tutkinnon osia sisällytettyihin tutkinnon osiin? - mukautettuja osa-alueita sisältäviin yhteisiin tutkinnon osiin tai joltakin osin mukautettuihin ammatillisiin tutkinnon osiin?

Diat 12-16

Miten todistus tehdään, kun laajuus - yhteisissä tutkinnon osissa ylittää 35osp - ammatillisissa ylittää 145 osp?

Dia 7

Kuinka merkitään osaamisen tunnustamisen lauseke todistukselle, siihen oli ilmeisesti tullut muutoksia keväällä? Milloin muutos astuu voimaan?
Diat 12-16. Ohjeistus on annettu Opetushallituksen todistumääräyksen (OPH-54-2018) puitteissa, jossa asiasta säädetään seuraavasti: Tutkintoon sisällytetyt ja tunnustetut tutkinnon osat merkitään opiskelijan tutkintotodistukseen arvosanoineen ja laajuuksineen (tutkinnon nimi ja tutkinnon perustemääräyksen hyväksymispäivämäärä ja diaarinumero tai todistuksen antajan nimi ja päivämäärä).
Lukion opo1 & opo2-kurssin tunnustaminen opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiuksiin 1 osp. OPH:n ohjeen mukaan 2016 lukion opsin mukaan voidaan tunnistaa, mutta kuinka toimitaan, kun lukion arviointi on S-merkintä?
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueille tarvitaan aina arvosana. Arvosanaa voi tiedustella lukiosta.
Miten keskiarvo lasketaan, jotta kaikki ovat tasa-arvoisia? Mistä mahdollinen ospien vähennys tehdään? Pitääkö esim. laskea yhteen ytojen osa-alueiden ospeja, jos niissä on huonoimmat arvosanat?
Diat 7 ja 17-19
Kun opiskelija on suorittanut ammatillisen perustutkinnon kaikki tutkinnon osat (180 osp), tulee ennen tutkintotodistuksen antamista odottaa 14 vrk mahdollista opiskelijan arvioinnin tarkistamispyyntöä vai voidaanko todistus antaa heti, kun tutkinto on suoritettu?
Tutkintotodistus voidaan antaa heti kun tutkinto on suoritettu. Koulutuksen järjestäjä päättää todistuksen antamisesta. Ks. vastaus edellä
Keskiarvojen laskentaan liittyvät kysymykset painavat mieltä. Tähän toivotaan rautalankamallia, etenkin kun vielä vanhoja tutkinnon perusteita on. Miten ammattitaitovaatimuksista poikkeaminen merkitään todistuksen lisäviitteeseen?
Keskiarvon laskenta: diat 7 ja 17-19. Ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen: diat 12-14
Todistus tulee antaa välittömästi, kun suoritukset ovat kasassa, mutta mikä aika voidaan katsoa todistuksen kirjoitukseen tarvittavaksi ja rahoituksen oikeuttavaksi vai eikö rahoitusta enää saa päivältäkään viimeisen suorituksen valmistuttua? Meillä esim. todistuspäivät 2 viikon välein, joten odotusaika voi olla n. 3 viikkoa.
Koulutuksen järjestäjä suunnittelee todistuksen antamisprosessin omalla sisäisellä ohjeellaan. Tässä yhteydessä on hyvä muistaa seuraavat asiat: 1) Henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan merkitty näytön ajankohta (alkamis- ja päättymispäivämäärä) on eri asia kuin se päivämäärä, jolloin tehdään viimeisen tavoitteen mukaisen tutkinnon osan arviointipäätös, päätös viedään opintohallintojärjestelmään ja josta se siirtyy Koski-tietovarantoon. 2) Arvioinnin tarkistamisen prosessi ja säädetty enimmäisaika ja todistuksen antamisprosessi ovat eri asioita. Opiskelijalla on aina oikeus hakea arvioinnin tarkistamista lainsäädännön enimmäisaikojen puitteissa riippumatta siitä, onko todistus annettu vai ei. 3) Todistuksen voi antaa heti kun se on valmis. Todistus päivätään yleensä allekirjoituspäivälle. Useat koulutuksen järjestäjät ovat kuitenkin laatineet todistuksen antamiselle aikataulun (esim. joka kuukauden 1. ja 15. päivä), joka on myös opiskelijoiden tiedossa 4) Koski-tietovarantoon vietyjä tietoja voidaan muuttaa jälkepäin, mikäli todistustiedot muuttuvat. Sama tilanne voi tulla eteen arvosanan korottamisessa 5) Rahoituksen laskenta ohjeistaa, että sille ajalle, kun osaamista ei tämän todistuksen antamisprosessin aikana hankita, siirretään Koskeen 0% osa-aikaisuusjakso. Valmistumispäivälle ei tarvitse erikseen merkitä 100% osa-aikaisuusjaksoa yhdelle päivälle, sillä rahoituksen laskenta tulkitsee valmistumispäivän 100% läsnäolopäiväksi riippumatta siitä, jos ko. päivälle osuu osa-aikaisuusjakso jollain muulla läsnäoloprosentilla.

Lasketaanko keskiarvo aina 180:lla jakaen, vaikka numeerisesti arvioituja ammatillisia tutkinnon osia olisi vähemmän? Entä jos suorituksia on esim. 190 osp?
Diat 7 ja 17
Jos ytoja olisi suoritettu yli 35 osp, niin kuuluuko ylimenevät suoritukset kirjata ammatillisiksi tutkinnon osiksi?
Dia 7
Kuuluuko tutkinnon osat kirjata todistukseen siinä järjestyksessä, mikä ePerusteissa on ilmoitettu järjestysnumeroilla?
Opetushallitus suosittelee, että tutkinnon osat merkittäisiin tutkintotodistukseen ja todistukseen suoritetuista tutkinnon osista Tutkinnon muodostuminen -kohdassa esitetystä järjestyksestä.
Osaamispistein painotetun keskiarvon laskentaohjeet ovat muuttuneet/tarkentuneet useamman kerran 1.1.2018 jälkeen. Olemme korjanneet opiskelijoille KOSKI-palveluun siirrettyjä keskiarvoja sen jälkeen, kun opiskelija on valmistunut ja saanut tutkintotodistuksen. Opiskelijan saamassa paperitodistuksessa saattaa olla ERI osaamispistein painotettu keskiarvo kuin KOSKI-palvelussa oleva keskiarvo. Näitä on paljon! Täytyykö meidän antaa opiskelijalla uusi todistus? Jos täytyy, mikä päiväys korjattuun todistukseen kirjataan? Ja tarvitaanko lisäksi jokin lisätieto keskiarvon korjauksesta?
Keskiarvon laskentaan liittyvät ongelmat koskevat ainoastaan tilannetta (esim. 175 osp + 20 osp), jossa opiskelijan suorittamien ja tutkintotodistukseen merkittävien tutkinnon osien laajuus ylittää 180 osp. Tarvittava vähennys tehdään siitä pakollisesta tai valinnaisesta tutkinnon osasta tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueesta, jonka/joiden arvosana on matalin. Opetushallituksen ohjeistuksen muutoksessa on ollut tärkeää, että 1) kaikki koulutuksen järjestäjät laskevat keskiarvon samalla tavalla, 2) keskiarvot ovat vertailukelpoisia valtakunnallisesti, 3) keskiarvon laskenta on automatisoitavissa opintohallintojärjestelmässä.
Mikäli jälkepäin huomataan, että annetuissa todistuksissa on kirjoitus- tai laskuvirheitä, niin tässä tilanteessa toimitaan hallintolain (434/2003, 51 § 1 mom) mukaisesti: <i>Viranomaisen on korjattava päätöksessään oleva ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe taikka muu niihin verrattava selvä virhe.</i>
Koulutuksen järjestäjä uuden todistuksen aiemmin annetun tilalle. Uuteen todistuksen Lisätietoja-kohtaan voidaan merkitä lause: Tämä x-alan perustutkinnon (osaamisala ja/tai tutkintonimike) tutkintotodistus korvaa NN:lle aiemmin (pp.kk.vvvv) annetun tutkintotodistuksen.